

Nr 596

Av fru Wallentheim m. fl., angående ogifta ungdomars bostadsförhållanden.

(Lika lydande med motion nr 711 i Andra kammaren)

Om ungdomens bostadsförhållanden ha vi knapphändiga kunskaper. Något utredningsmaterial som kan ge klarläggande, allsidig upplysning om hur många av de ogifta, från föräldrahemmet avflyttade ungdomarna som ha permanent bostad eller äro hänvisade till tillfälliga bostadslösningar och om deras bostadsbetingelser i övriga hänseenden finns inte.

Genom samhällets försorg eller medverkan ha i begränsad omfattning bostäder för bostadssökande ungdom anordnats genom uppförande av inackorderingshem eller ungdomshotell, i större utsträckning i form av studentbostäder. Genom press, TV och referat, bl. a. från ungdomsorganisationernas »Stor-Stockholmsting» (nov. 1964), ha den bostadssökande ungdomens problem och svårigheter belysts. Det är känt att de exempel som därvid framförts kunna mångfaldigas.

1960 fanns av det totala antalet tätortsungdomar mellan 16 och 24 år i landet (570 000) ca 110 000 mantalsskrivna i Stockholm. Av dessa bodde omkring 75 % hos föräldrar eller anhöriga, knappa 5 % hade egna lägenheter. Flertalet av de övriga voro inneboende. Till denna grupp, som beräknas ha betydligt ökat fram till 1963, kommer ett stort antal till Stockholm inflyttade, ej mantalsskrivna eller i länet boende ungdomar i samma åldrar, vilka efterfråga möblerade uthyrningsrum. Speciellt för denna grupp av ungdomliga bostadssökande är en kartläggning av bostadsförhållandena: bostadstillgång, förmedlingsvägar, förekomsten av eget eller delat rum, hyres- och miljöförhållanden, sanitär och annan utrustning, villkorsbunden bostadsupplåtelse etc. påkallad.

Flertalet av möblerade uthyrningsrum förmedlas — ofta via anonyma tidningsannonser — av privata rumsförmedlingsbyråer. 1963 konstaterades, vid ett närmare studium i anledning av förutnämnda ungdomsting, att endast 30 % av de annonserade byråerna återfanns i telefonkatalogen. Enligt uppgift förekommer ofta att föreskriven provisionsersättning överskrides och fall har förekommit då förmedlingsbyrå med utgångspunkt från efterfrågetrycket rekommenderat rumsuthyrare att höja det tänkta hyrespriset. Ockerhyror för möblerade rum förekomma. Hyresnämnd kan efter ansökan av hyresgäst nedsätta hyran till skäligt belopp och vid straffansvar förbjuda höjning utan nämndens hörande. Detta hyresskydd är i rådande marknadsläge skäligen verkningslöst. Det förtjänar uppmärksammas att antalet ansökningar om nedsättning av hyran för möblerade rum

successivt nedgått från 400—500 per år till f. n. knappt 100. Detta speglar ingalunda en förbättring av förhållandena. De inneboende, som äro mest i behov av hyresregleringens skydd, finna det med sitt intresse mest förenligt att inte påkalla detta. Riskerna äro uppenbara. Hyreskontrollen över möblerade rum har för övrigt i stor utsträckning avskaffats och kommer efter den 2 mars att finnas kvar endast i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Uppsala, Örebro, Linköping (utom förutvarande Landeryds kommun) och Lund.

Till den ekonomiska sidan kommer att bostadsupplåtelse ej sällan är förenad med villkor att utföra vissa arbetsuppgifter, och ibland ställas krav som överskrida det tillbörliga. Många uthyrningsrum äro dåligt utrustade och utgöras ofta av s. k. genomgångsrum. Störande miljö, beskuren besöksrätt och brist på möjligheter att kunna tillreda även en enklare måltid göra, att många inneboende ungdomar regelmässigt förlägga sin fritid på annat håll. I Stockholm finns, bestyrkt av ansvariga myndigheter, ett omfattande inneboendeelände, sanitärt, miljömässigt, ekonomiskt. Motsvarande förhållanden torde i mindre skala ha sin motsvarighet även på andra håll.

Med undantag för Stockholm och Uppsala har förfrågan hos ovannämnda och ytterligare några städer om pågående eller planerade utredningar rörande den ogifta, bostadssökande ungdomens bostadsförhållanden givit ett nästan helt negativt resultat.

Rent allmänt måste ungdomens bostadssituation i nuvarande knapphetsläge på bostäder, främst i storstäderna och i synnerhet då de inneboendes, i belysning av uppsatta standardkrav på en god bostad och den samhällsliga bostadspolitikens målsättning framstå som alarmerande. Sedda i förbindelse med ungdomars asociala beteende äro de rådande svåra bostadsförhållandena allvarliga. De ge till dels en förklaring men också en anvisning om att vid sidan av ungdomsgårdar, fritidsanordningar osv. avsedda för ungdom en sektor för samhällets bekämpande åtgärder i sammanhanget är att söka i samband med bostadspolitik.

Val av och den bästa utformningen av åtgärderna för en förbättrad bostadsförsörjning för ungdom kräva enligt undertecknades mening att deras bostadssituation och behov göras till föremål för en allsidig utredning.

Med hänvisning till det anförda hemställa undertecknade,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning av den ogifta ungdomens bostadsförhållanden och framlägga därav föranledda förslag.

Stockholm den 27 januari 1965

Annie Wallentheim

Lars Larsson

Ingrid Segerstedt Wiberg

Rolf Kaijser